

หน่วยที่
8

กฎหมายอุตสาหกรรม ด้านการผลิต และบริการ

นอกจากการคุ้มครองสิทธิของแรงงานตามกฎหมายแรงงานแล้ว ยังมีกฎหมายสำหรับควบคุมกิจกรรมอุตสาหกรรมการผลิตและบริการ เพื่อกำกับการดำเนินการให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีมาตรฐาน ได้แก่ การสร้างความปลอดภัยให้แก่แรงงานในภาคอุตสาหกรรมการผลิต การควบคุมการประกอบกิจการไม่ให้เกิดผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม การควบคุมกิจการในอุตสาหกรรมบริการเพื่อสร้างมาตรฐานการดำเนินการที่ดี

ลักษณะของกิจกรรมอุตสาหกรรม

มีการให้นิยามความหมายของคำว่าอุตสาหกรรมไว้ในหลายลักษณะด้วยกัน เช่น พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายของอุตสาหกรรมว่าหมายถึง “กิจกรรมที่ใช้ทุนและแรงงานเพื่อผลิตสิ่งของหรือจัดให้มีบริการ มักเป็นการประกอบธุรกิจขนาดใหญ่ที่ต้องใช้แรงงานและเงินทุนมาก ... หรือเป็นการผลิตสิ่งของจำนวนมากเพื่อการค้าโดยทั่วไป ก็เรียกว่าอุตสาหกรรมได้ เช่น อุตสาหกรรมในครัวเรือน” ส่วนนิยามความหมายของคำว่าอุตสาหกรรมที่ปรากฏในทางกฎหมาย เช่น พระราชบัญญัติส่งเสริมอุตสาหกรรม พ.ศ. 2497 ให้ความหมายของกิจการอุตสาหกรรมไว้ว่า “การทำผลิตภัณฑ์ทุกชนิด ไม่ว่าจะใช้เครื่องจักรหรือแรงคนและให้หมายความรวมถึงอุตสาหกรรมเกษตร อุตสาหกรรมขนส่ง อุตสาหกรรมท่องเที่ยว ...” หรือในพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม พ.ศ. 2505 ให้ความหมายของคำว่า กิจการอุตสาหกรรม หมายถึง การอุตสาหกรรม เพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ การประมง การขนส่ง และการจัดให้ความสะดวกหรือการส่งเสริมการท่องเที่ยว ทั้งนี้ตามที่ปรากฏในกฎกระทรวง

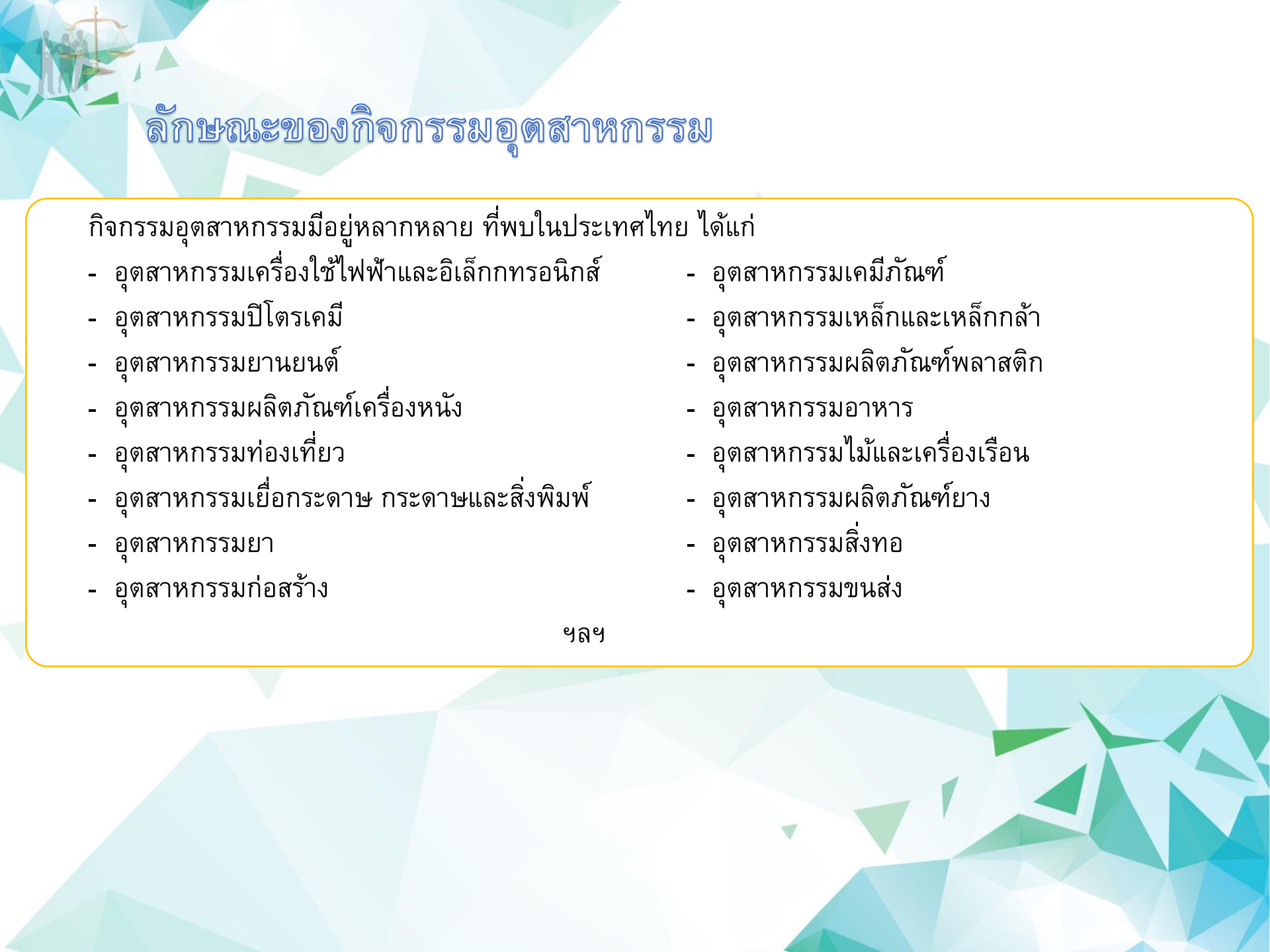

ลักษณะของกิจกรรมอุตสาหกรรม

ส่วนประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่องการคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2515 ก็มีการกำหนดลักษณะของ “งานอุตสาหกรรม” เอาไว้ แต่เป็นการบรรยายละเอียดว่างานอุตสาหกรรมได้แก่งานดังต่อไปนี้

1. การทำเหมืองแร่ เหมืองหิน หรือกิจการอื่นใดที่เกี่ยวกับการขุดค้นแร่ธาตุหรือทรัพยากรธรณีอย่างอื่น
2. การทำ ผลิต ประกอบ บรรจุ ซ่อม ซ่อมบำรุง ปรับปรุง แปรสภาพหรือทำลาย ซึ่งวัตถุหรือทรัพย์สินและรวมถึงการต่อเรือ การให้กำเนิด แปลงและจ่ายไฟฟ้าหรือพลังงานอย่างอื่น
3. การก่อสร้าง ต่อเติม ติดตั้ง ซ่อม ซ่อมบำรุงดัดแปลงหรือรื้อถอนอาคาร สนามบิน ทางรถไฟ ทางรถราง ท่าเรือ อุโมงค์ สะพานเทียบเรือ ทางน้ำ ถนน อุโมงค์ สะพาน ท่อระบาย ท่อน้ำ โทรเลข โทรศัพท์ ไฟฟ้า ก๊าซ หรือประปา หรืองานก่อสร้างอื่นๆ รวมทั้งการเตรียมหรือวางรากฐานของงานก่อสร้างหรือโครงสร้างนั้นๆ
4. กิจการอื่นๆ ตามที่กฎหมายกำหนด เช่น การขนส่งผู้โดยสารหรือสินค้าทางถนน รถไฟ ทางน้ำในประเทศ หรือทะเล รวมทั้งการขนถ่ายสินค้าที่อุโมงค์ สะพานเทียบเรือ ท่าเรือ หรือโรงพักสินค้า

ฉะนั้น คำว่า “กิจกรรมอุตสาหกรรม” เป็นกิจกรรมที่ครอบคลุมกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่กว้างขวางมากและหมายความกว้างไปกว่าคำว่า “โรงงานอุตสาหกรรม” ที่คุ้นเคยกัน โดยคำว่า “อุตสาหกรรม” หมายถึงรวมทั้งกิจกรรมทางเศรษฐกิจใดๆ ที่นำปัจจัยการผลิตมาผลิตเป็น “สินค้า” หรือ “บริการ” ที่ต้องอาศัยเงินทุนและแรงงานเป็นจำนวนมาก

ลักษณะของกิจกรรมอุตสาหกรรม

กิจกรรมอุตสาหกรรมมีอยู่หลากหลาย ที่พบในประเทศไทย ได้แก่

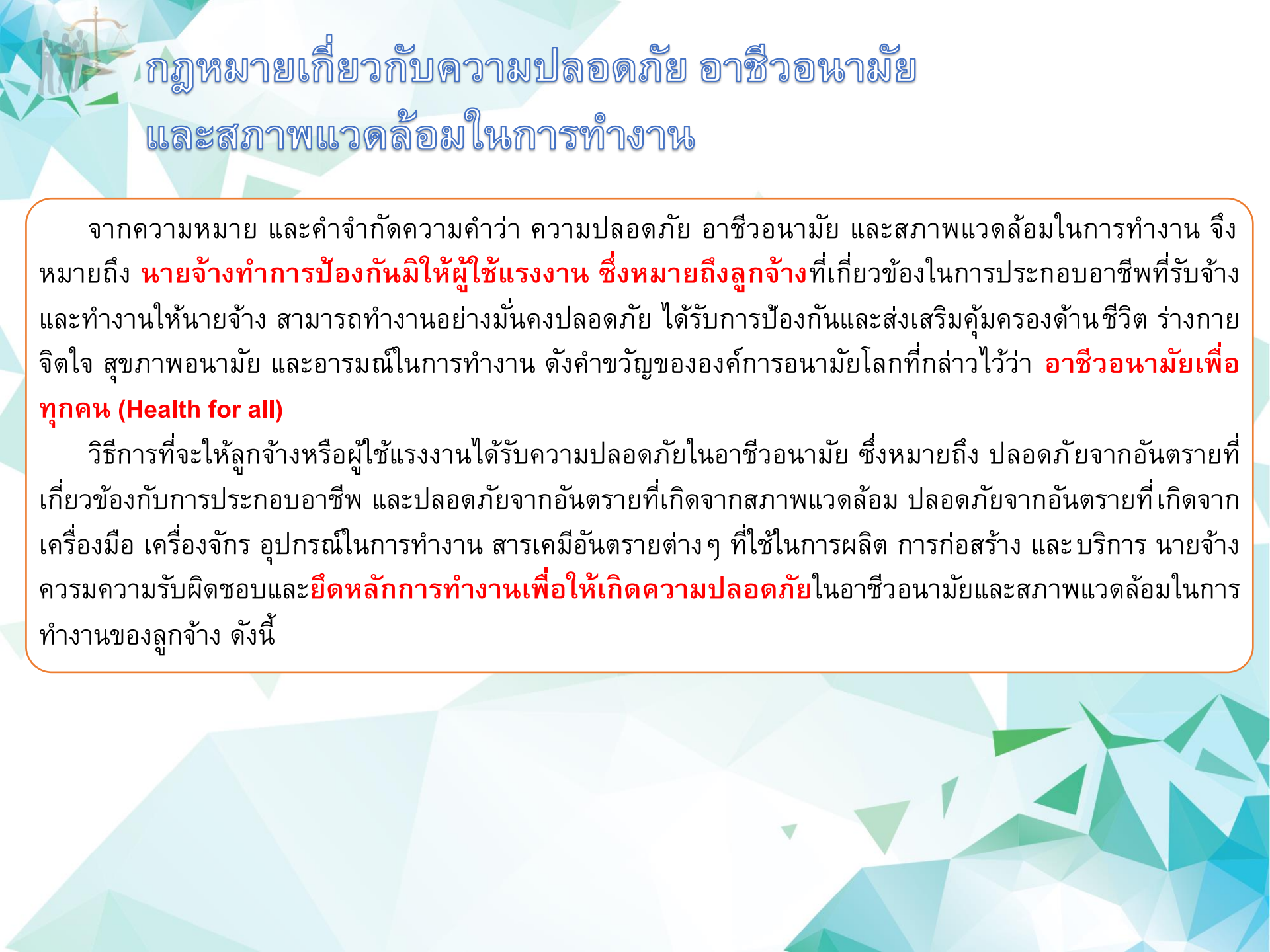
- อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์
- อุตสาหกรรมปิโตรเคมี
- อุตสาหกรรมยานยนต์
- อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เครื่องหนัง
- อุตสาหกรรมท่องเที่ยว
- อุตสาหกรรมเยื่อกระดาษ กระดาษและสิ่งพิมพ์
- อุตสาหกรรมยา
- อุตสาหกรรมก่อสร้าง
- อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์
- อุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้า
- อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์พลาสติก
- อุตสาหกรรมอาหาร
- อุตสาหกรรมไม้และเครื่องเรือน
- อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยาง
- อุตสาหกรรมสิ่งทอ
- อุตสาหกรรมขนสัตว์

ฯลฯ

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมอุตสาหกรรม ด้านการผลิตและบริการ

กิจกรรมอุตสาหกรรมมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ หากไม่มีการกำกับดูแลการดำเนินกิจกรรมที่ดีพอ อาจส่งผลกระทบต่อด้านลบต่อการพัฒนาประเทศ ได้แก่ ผลกระทบต่อสวัสดิภาพของแรงงาน และปัญหามลภาวะ กฎหมายจึงเข้ามาควบคุมกิจกรรมอุตสาหกรรมด้านการผลิตและบริการเพื่อป้องกันผลกระทบทางลบด้านต่าง ๆ เช่น ด้านสวัสดิภาพแรงงานนั้น นอกจากกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสวัสดิภาพของแรงงานตามที่ได้กล่าวมาในหน่วยก่อนหน้านี้อย่างแล้ว กฎหมายยังกำหนดให้กิจกรรมอุตสาหกรรมจำเป็นต้องสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ปลอดภัยต่อแรงงาน ส่วนการควบคุมปัญหามลภาวะนั้น กฎหมายจะเข้ามาสร้างมาตรการควบคุมการดำเนินกิจกรรมอุตสาหกรรมเพื่อลดการปล่อยมลภาวะในพื้นที่นั้นๆ รัฐจึงบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับมาตรการควบคุมอุตสาหกรรมด้านการผลิตและบริการไว้เป็นภาพรวม

กฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

จากความหมาย และคำจำกัดความคำว่า ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน จึงหมายถึง **นายจ้างทำการป้องกันมิให้ผู้ใช้งาน ซึ่งหมายถึงลูกจ้าง** ที่เกี่ยวข้องในการประกอบอาชีพที่รับจ้าง และทำงานให้นายจ้าง สามารถทำงานอย่างมั่นคงปลอดภัย ได้รับการป้องกันและส่งเสริมคุ้มครองด้านชีวิต ร่างกาย จิตใจ สุขภาพอนามัย และอารมณ์ในการทำงาน ดังคำขวัญขององค์การอนามัยโลกที่กล่าวไว้ว่า **อาชีวอนามัยเพื่อทุกคน (Health for all)**

วิธีการที่จะให้ลูกจ้างหรือผู้ใช้งานได้รับความปลอดภัยในอาชีวอนามัย ซึ่งหมายถึง ปลอดภัยจากอันตรายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ และปลอดภัยจากอันตรายที่เกิดจากสภาพแวดล้อม ปลอดภัยจากอันตรายที่เกิดจากเครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์ในการทำงาน สารเคมีอันตรายต่างๆ ที่ใช้ในการผลิต การก่อสร้าง และบริการ นายจ้างควรความรับผิดชอบและ**ยึดหลักการทำงานเพื่อให้เกิดความปลอดภัย**ในอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานของลูกจ้าง ดังนี้